nieuws

Wateroverlast Westhoek "hoogstwaarschijnlijk" erkend als ramp

nieuws

De watersnood in de Westhoek zal door de Vlaamse regering "hoogstwaarschijnlijk" erkend worden als ramp. Dat laat minister-president Jan Jambon weten. Volgens Jambon wijzen alle indicatoren erop dat de waterellende "uitzonderlijke proporties" aanneemt. "Alles wordt dan ook in gang gezet om de aanvragen van de mensen die schade lijden, zo vlug mogelijk te behandelen", klinkt het.

17 NOVEMBER 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 19 NOVEMBER 2023 11:50

Griet Lemaire

Lees meer over:
water

KMI moet precieze omvang schetsen

De Vlaamse regering kan de impact van uitzonderlijke weerfenomenen, zoals extreme droogte of wateroverlast, erkennen als ramp. Dat gebeurt na het inwinnen van de nodige adviezen van bijvoorbeeld het KMI en de Inspectie Financiën. Bij een erkenning als ramp kunnen getroffen boeren gedurende een bepaalde periode een aanvraag voor een tegemoetkoming indienen bij het Vlaams Rampenfonds.

Omdat de criteria voor de erkenning als ramp meer dan waarschijnlijk vervuld zullen zijn voor de Westhoek, wil minister-president Jambon het signaal geven dat die erkenning er "hoogstwaarschijnlijk" ook komt en dat de ingediende aanvragen ook snel zullen behandeld worden. "We willen er namelijk voor zorgen dat slachtoffers zo snel mogelijk zullen kunnen vergoed worden. Het KMI, de Vlaamse Milieumaatschappij en het Waterbouwkundig Laboratorium zijn gevraagd om de precieze omvang van de ramp concreet te bepalen in functie van de erkenning", luidt het.

Schade binnen 60 dagen melden

Boerenbond raadt getroffen landbouwers aan om het nodige bewijsmateriaal te verzamelen om de schade te kunnen staven. Dat kunnen bijvoorbeeld foto's of leveringsbonnen zijn. Wie getroffen is, moet die schade binnen de 60 dagen na het schadelijke weersverschijnsel. Om de gemeenten te ontlasten, vraagt men dat land- en tuinbouwers de schadebedragen zelf inschatten en rechtstreeks melden. "Die melding is essentieel zodat de Vlaamse overheid de ramp kan erkennen", klinkt het bij Boerenbond.

nieuws

Boeren uit Westhoek houden hart vast bij aanhoudende regen

15 NOVEMBER 2023

De landbouworganisatie waarschuwt er evenwel voor dat deze meldingen niet hetzelfde zijn als een aanvraag tot vergoeding van schade. Een effectief aanvraagdossier kan pas ingediend worden als de ramp erkend is. “Daarbij is nog steeds een verslag van de schattingscommissie, van een privé-expert of een eigen gedetailleerd schadeverslag noodzakelijk om de individuele schade op bedrijfsniveau te kunnen staven”, benadrukt Boerenbond dat nog tal van andere tips geeft voor de getroffen landbouwers.

Taskforce om rampen te vermijden

De Vlaamse regering zet ook een taskforce aan het werk die binnen een maand met voorstellen moet komen "om dergelijke rampen in de toekomst zo veel mogelijk te vermijden". Die taskforce zal bestaan uit experten van de Vlaamse overheid en lokale actoren (bv. provincie, dijkgraaf,...).

Volgens Vlaams minister van Openbare Werken Lydia Peeters (Open Vld) zal de taskforce niet van nul moeten vertrekken. Zo heeft de Vlaamse regering eerder al plannen uitgewerkt en maatregelen genomen, gaande van de Blue Deal tot het Vlaams Klimaatadaptatieplan. De nieuwe taskforce moet volgens de minister nu "zo snel mogelijk tot concrete acties komen", met name dan voor de Westhoek en specifiek het IJzerbekken. "Verdere investeringen in waterbeheersing van onze waterlopen zijn aan de orde. We moeten leren leven met water maar ook ruimte (terug)geven aan water", aldus Peeters.

De gebeurtenissen in de Westhoek sterken minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) ook in de overtuiging dat de focus op klimaatadaptatie de juiste is. Vlaanderen heeft voor die adaptatie (aanpassing van de samenleving aan de klimaatverandering) ook een plan uitgewerkt en middelen voorzien. "De overstromingen bewijzen dat we die inspanningen nog tientallen jaren moeten verderzetten en opschalen", meent Demir.

De minister geeft een voorbeeld. "Rond de Heulebeek, waar donderdagavond een nooddijk opgetrokken is, hebben we een riviercontract met alle lokale besturen met investeringen om de regio te herstellen: de ingekokerde beek opnieuw openleggen, hermeanderen, een winterbed aanleggen. Waar mogelijk kopen we woningen, die helaas vergund werden, aan in overstromingsgevoelig gebieden. Ons Klimaatadaptatieplan heeft daarvoor een budget van zeven miljoen euro", aldus Demir.

De Vlaamse regering vraagt ook extra inspanningen van Frankrijk. Anders is het in Vlaanderen "letterlijk dweilen met de kraan open".

> **Eén gebeurtenis kan je niet linken aan de klimaatverandering, maar we zien wel meer periodes met extreme neerslag en extreme droogte**
>
> Patrick Willems - Hydroloog KU Leuven

Hydroloog: “Breek dijken af”

Dat de Westhoek op dit moment met erg veel wateroverlast te kampen heeft, is zowel uitzonderlijk als niet uitzonderlijk, zegt hydroloog Patrick Willems (KU Leuven). "De grote hoeveelheden neerslag zijn toevallig daar en in Noord-Frankrijk terechtgekomen", zegt hij. "Maar in Vlaanderen zijn er nog heel veel andere plaatsen die overstromingsgevoelig zijn en die overlast zouden kunnen ondervinden."

De Westhoek heeft tegelijk een hogere gevoeligheid voor overstromingen omwille van de grote uitgestrekte vlaktes die het gebied kenmerken. Er stroomt ook veel water afwaarts naar de IJzer vanuit Frankrijk, waar veel water ondergronds gedraineerd wordt voor de landbouwactiviteiten die er plaatsvinden. De IJzer is daarnaast ingedijkt geweest in het verleden, waardoor het water minder snel gebufferd kan worden. "Die combinatie van factoren, samen met veel neerslag op korte tijd, zorgt momenteel voor de grote waterhoeveelheden in de regio", stelt de hydroloog.

Om ons in de toekomst beter te wapenen tegen wateroverlast, zou het water 'bovenstrooms', dus waar het van vertrekt, meer vastgehouden moeten worden. De afwatering kan zo vertraagd worden, waardoor het langzamer verplaatst en minder snel tot hoge peilen kan evolueren. Tegelijk zouden ook dijken verlaagd of weggenomen moeten worden om de natuurlijke buffering te verhogen. "Dat is de meest duurzame manier om een degelijke waterhuishouding te krijgen", zegt Willems.

Door de klimaatverandering zullen fenomenen als deze vaker na elkaar voorkomen, voorspelt de wetenschapper. "Eén gebeurtenis kan je niet linken aan de klimaatverandering, maar we zien wel meer periodes met extreme neerslag en extreme droogte. De trend is tot hiertoe beperkt stijgend, maar ze is er wel. De komende tientallen jaren zal de tendens versnellen, en zullen we vaker met situaties als vandaag in de Westhoek te maken krijgen."

> **Met elke uitbreiding van een aardappel- of groenteverwerker groeit de druk op het watersysteem in de Westhoek**

West-Vlaamse Milieufederatie

nieuws

West-Vlaamse akkerbouwer-vleesveehouder: "Continu regen gehad sinds 16 oktober"

10 NOVEMBER 2023

West-Vlaamse Milieufederatie wijst naar aardappel- en groenteverwerkers

Ook de West-Vlaamse Milieufederatie spreekt zich uit over de waterellende in de Westhoek. “De regen is niet zo uitzonderlijk, maar door het ontginnen van het landschap, verdwenen kleine poelen, broekbosjes, greppels en meanderende beken stroomt het water nu sneller naar deze gebieden”, klinkt het. De milieuorganisatie verwijst daarbij ook naar de ‘Potato Belt’ en de groente-industrie. “Dit zorgt voor een bijkomende intensivering van het ruimtegebruik. In plaats van overstroombare weiden kwamen de aardappelvelden. Dit, bovenop de ijver om nieuwe gronden aan te snijden voor industrie en wonen: elke centimeter heeft economisch nut”, luidt het.

De organisatie verwijst daarbij naar de ‘tyranny of the small decesions’. “Naast heel wat handelingen waar geen vergunning voor nodig is, zorgen ook vergunningen zelf voor een som van kleine beslissingen met gezamenlijk groot effect”, zegt de West-Vlaamse Milieufederatie die daarbij opnieuw verwijst naar de aardappel- en groenteverwerkende industrie in de regio. “Met elke uitbreiding van een aardappel- of groenteverwerker groeit de druk op het watersysteem in de Westhoek. Niet alleen op vlak van hoeveelheden (droogte en overschot), maar ook de waterkwaliteit lijdt onder de cumulatieve druk van deze teelten.”

Het hekelt daarbij ook het plaatsen van dijken en bufferbekkens. Die eerste dienen om woningen in overstromingsgebied te beschermen en bedreigen op die manier nieuwe overstromingsgebieden. Vervolgens worden er bufferbekkens aangelegd die op hun beurt woonkernen moeten beschermen tegen water. “Voor heel wat teelten hangt de landbouw aan het infuus van deze bekkens. Je kan het hen niet kwalijk nemen, dure gronden vergen teelten met hoge winst”, luidt het. “Maar wat als het water op is? En wat met de slechte waterkwaliteit die veelal het gevolg is van de risico’s op uitspoeling van nitraten die aan deze teelten verbonden zijn?”

De federatie erkent dat er ook andere dynamieken zijn, zoals de snelheid waarmee de regio haar open gebied verhardt, het gebrek aan natuur om water te bergen, de traagheid waarmee waterlopen hersteld worden naar hun oorspronkelijke bedding, enz. “Het watersysteem moet sturend zijn voor het beleid”, klinkt het. En dat systeem moet hersteld worden, zo meent de West-Vlaamse Milieufederatie.

“Niet alleen door vrijwillige projecten, maar door de grote uitdagingen op vandaag te verbinden in oplossingen. Door te bepalen waar er nog milieugebruiksruimte is en waar die overschreden wordt, kan het beleid sturen richting het nieuwe evenwicht. Om dat te bereiken, moeten we af van het gefragmenteerde beleid en moeten we evolueren naar de integratie van doelen voor bijvoorbeeld natuur, water, landbouw, economie, wonen, landschap per deelgebied en binnen het Vlaamse beleid”, besluit de organisatie.

Verontwaardigde reacties

Die visie van de West-Vlaamse Milieufederatie valt niet goed bij een aantal landbouwers. Op X reageren ze bijzonder verontwaardigd. "Je zou maar boer in de Westhoek zijn. Sta je met je laarzen vol water aan te kijken tegen de problemen waar je mee te dealen hebt, krijg je als boer ook nog alle verwijten naar de kop geslingerd", zegt pluimveehoudster Mariëlle Schalk uit Hoogstraten. "In plaats van die mensen te gaan helpen. Nee, ze gaan ze nog wat dieper de grond in stampen. Voor de patattenvelden overstroomde het er nooit zeker?"

Ook Philip Fleurbaey, melkveehouder en akkerbouwer in Ieper, schrijft het volgende: "Ik raad aan om uw botten aan te trekken en op het ondergelopen marktplein van Watou uw bevindingen uit te schreeuwen. Succes gewenst!" Eerder getuigde Fleurbaey in het VRT-journaal over de impact van de waterellende in de Westhoek op zijn bedrijf. Zijn volledige aardappeloogst staat nog in het veld en is waarschijnlijk verloren.

Bron: Belga / eigen berichtgeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada